

7

මූලික සටහන් පොත්

මෙම පරිච්ඡේදය මගින් පහත දැක්වෙන කරුණු පිළිබඳ ව සාකච්ඡා කෙරේ.

- 7.1 මූලික සටහන් පොත් හැඳින්වීම
- 7.2 මූලික සටහන් පොත්වල අවශ්‍යතාව
- 7.3 මූලාශ්‍ර ලේඛන
- 7.4 මූලාශ්‍ර ලේඛනවල ප්‍රයෝජන

7.1 මූලික සටහන් පොත් හැඳින්වීම

ව්‍යාපාර ගනුදෙනු එක්වර ම ලෙජරයේ ගිණුම්වල සටහන් කිරීමේ දී ගැටලු ඇති විය හැකි ය. මේ නිසා ව්‍යාපාර ගනුදෙනු ගිණුම්වල සටහන් කිරීමට පෙර මූලික සටහන් පොත් නමින් හැඳින්වෙන පොත් කට්ටලයක ලියනු ලැබේ.

මේ අනුව ව්‍යාපාරයක සිදුවන සෑම ගනුදෙනුවක් ම ලෙජර ගිණුම්වල සටහන් කිරීමට ප්‍රථම එම ගනුදෙනු සිදු වූ අනුපිළිවෙලින් පොදුවේ පිළිගත් ක්‍රමයකට අනුව පළමුවෙන් ම සටහන් කරන පොත් මූලික සටහන් පොත් යනුවෙන් හැඳින්වේ.

උපයෝගී පොත්, ජ'නල්, දෛනික පොත් යනාදී නම්වලින් ද මේවා හඳුන්වනු ලැබේ.

ව්‍යාපාරයක සිදුවන සියලු ම ගනුදෙනු එක ම මූලික සටහන් පොතක ලිවීම සුදුසු නොවේ. ගිණුම්කරණයේ දී ව්‍යාපාර ගනුදෙනු ඒවායෙහි ස්වභාවය සහ පොදු ලක්ෂණ අනුව වර්ග කර සටහන් කර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. එබැවින් නැවත නැවත සිදුවන එක ම ස්වරූපයේ ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමට වෙන වෙන ම මූලික සටහන් පොත් යොදා ගනු ලැබේ.

පහත සඳහන් වගුවේ දක්වා ඇත්තේ එක් එක් ගනුදෙනු වර්ගය වෙනුවෙන් පිළියෙල කරන මූලික සටහන් පොත් ය.

වගුව 7.1 - එක් එක් ගනුදෙනු වර්ගය වෙනුවෙන් පිළියෙල කරන මූලික සටහන් පොත

ගනුදෙනු වර්ගය	මූලික සටහන් පොත
මුදල් ලැබීම් හා මුදල් ගෙවීම් සම්බන්ධ ගනුදෙනු	මුදල් පොත
බැංකු ජංගම ගිණුම් මගින් සිදුකෙරෙන ගනුදෙනු	බැංකු ගිණුම
සුළු මුදල් ගනුදෙනු	සුළු මුදල් පොත
වෙළඳ භාණ්ඩ ණයට ගැනීම	ගැනුම් ජ'නලය
වෙළඳ භාණ්ඩ ණයට විකිණීම	විකුණුම් ජ'නලය
වෙනත් ගනුදෙනු	පොදු ජ'නලය

7.2 මූලික සටහන් පොත්වල අවශ්‍යතාව

ගිණුම්කරණ ක්‍රියාවලියේ දී ව්‍යාපාරික ගනුදෙනු මූලික සටහන් පොත්වල වාර්තා කිරීම අවශ්‍ය වන්නේ පහත සඳහන් හේතු නිසා ය.

- * කාලච්ඡේදයකට අයත් එක ම ස්වරූපයේ ගනුදෙනු වර්ගකර සටහන් කිරීමට අවශ්‍ය වීම

- * මූලික සටහන් පොත්වල ගනුදෙනු සටහන් කළ පසු ඒවා ලෙජර් ගිණුම්වලට පිටපත් කිරීම විධිමත් වීම සහ පහසු වීම
- * එක් එක් මූලික සටහන් පොත් පිළියෙල කිරීමේ වගකීම් වෙන වෙන ම පුද්ගලයන් වෙත නිශ්චිත ව පැවරිය හැකි වීම හා එමගින් ඇති විය හැකි වැරදි හා වංචා අවම කරගත හැකි වීම
- * මූලික සටහන් පොත්වල වටිනාකම්වල එකතු, ගිණුම්වලට පිටපත් කළ හැකි නිසා ලෙජර් ගිණුම් තුළ තබන සටහන් සංඛ්‍යාව අඩු වීම මගින් ලෙජරය පවත්වා ගැනීම පහසු වීම
- * ගිණුම්කරණ දෝෂ අඩු වීම සහ සිදුවන දෝෂ හඳුනා ගැනීම පහසු වීම

මූලික සටහන් පොත්වල ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ දී ඊට අදාළ තොරතුරු ලබාගන්නේ මූලාශ්‍ර ලේඛනවලිනි. මේ නිසා මූලාශ්‍ර ලේඛන හා මූලික සටහන් පොත් අතර සම්බන්ධතාව අවබෝධ කරගැනීම වැදගත් වේ.

7.3 මූලාශ්‍ර ලේඛන

ව්‍යාපාර ගනුදෙනු සිදු වූ විට එම ගනුදෙනුවට මුල් වී ක්‍රියාකරන අංශය විසින් ගනුදෙනුව පිළිබඳ සියලු විස්තර අන්තර්ගත කොට වගකිවයුතු නිලධාරියකු විසින් අත්සන්කර පිළියෙල කරන ලියවිලි මූලාශ්‍ර ලේඛන වේ.

ව්‍යාපාර පිළියෙල කරන සෑම මූලාශ්‍ර ලේඛනයකට ම අනුක්‍රමික අංක යොදනු ලැබේ. මූලික සටහන් පොත්වල ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේදී පදනමක් ලෙස මූලාශ්‍ර ලේඛන යොදා ගැනේ.

මූලාශ්‍ර ලේඛනවල සාමාන්‍යයෙන් පහත සඳහන් කරුණු අන්තර්ගත වේ.

- * ව්‍යාපාරයේ නම හා ලිපිනය
- * අනුක්‍රමික අංකය
- * ගනුදෙනුව සිදුවූ දිනය
- * ගනුදෙනුවට සම්බන්ධ අනෙක් පාර්ශ්වය
- * ගනුදෙනුවට සම්බන්ධ විස්තර
- * ගනුදෙනුවේ මූල්‍යමය වටිනාකම
- * ගනුදෙනුව පිළිබඳ වගකීම භාර ගන්නා නිලධාරියාගේ අත්සන

පහත සඳහන් වගුවේ එක් එක් මූලික සටහන් පොත්වල ගනුදෙනු සටහන් කිරීමේ දී යොදාගන්නා මූලාශ්‍ර ලේඛනවලට නිදසුන් දැක් වේ.

වගුව 7.2 - මූලික සටහන් පොත්වල ගනුදෙනු සටහන් කිරීමේ දී යොදාගන්නා මූලාශ්‍ර ලේඛනවලට නිදසුන්

මූලික සටහන් පොත	මූලාශ්‍ර ලේඛන
මුදල් පොත	ලදුපත්, ගෙවීම් වවුචර
බැංකු ගිණුම	තැන්පත් කිරීමේ කුවිතාන්සි, ගෙවීම් වවුචර, බැංකු ප්‍රකාශය අගුරු වෙක්පත් දැනුම් දීමේ නිවේදනය
සුළු මුදල් පොත	සුළු මුදල් ගෙවීම් වවුචර
ගැනුම් ජ'නලය	ගැනුම් ඉන්වොයිසිය
විකුණුම් ජ'නලය	විකුණුම් ඉන්වොයිසිය
පොදු ජ'නලය	ජ'නල් වවුචරය

7.4 මූලාශ්‍ර ලේඛනවල ප්‍රයෝජන

- * ගනුදෙනුවට අදාළ ආරම්භක ලියවිල්ල ලෙස යොදාගත හැකිවීම
- * ගනුදෙනුව සනාථ කිරීම සඳහා ලිඛිත සාක්ෂියක් ලෙස භාවිත කළ හැකි වීම
- * ගනුදෙනුව පිළිබඳ අතිරේක විස්තර ලබාගත හැකි වීම
- * ගනුදෙනු මූලික සටහන් පොත්වල ලිවීමේ දී යොදාගත හැකි වීම
- * වගකිවයුතු නිලධාරියකු අත්සන් කර ඇති නිසා වගකීම නිශ්චිත ව පැවරිය හැකි වීම

මෙම එක් එක් මූලික පොත පිළිබඳ ව ඉදිරි පරිච්ඡේදවල දී ඔබට සවිස්තරාත්මක ව අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ.

ක්‍රියාකාරකම 01

මූලික සටහන් පොත් පිළිබඳ පහත දැක්වෙන ප්‍රකාශ හොඳින් කියවා තේරුම් ගෙන ඒවායෙහි සත්‍ය අසත්‍ය බව දක්වන්න.

01. ව්‍යාපාර ගනුදෙනු ඒවායෙහි ස්වභාවය සහ පොදු ලක්ෂණ අනුව වර්ග කර සටහන් කිරීම සඳහා මූලික පොත් භාවිත කරයි.
02. මූලික සටහන් පොත් පිළියෙල කෙරෙන්නේ ගිණුම් පිළියෙල කිරීම වෙනුවට ය.
03. වෙළඳ භාණ්ඩ ණයට ගැනීම් සටහන් කිරීම සඳහා භාවිත කරන්නේ විකුණුම් ජර්නලය යි.
04. මූලික සටහන් පොත්, ජ'නල්, හෝ දෛනික පොත් යන නම්වලින් ද හඳුන්වනු ලැබේ.
05. ව්‍යාපාරයක සිදු වන සෑම ගනුදෙනුවක් ම පළමුව මූලික පොත්වල සටහන් කළ යුතු ය.
06. මූලික සටහන් පොත්වල ගනුදෙනු සටහන් කරනුයේ මූලාශ්‍ර ලේඛන උපයෝගී කර ගනිමිනි.
07. මූලික සටහන් පොත්වල ගනුදෙනු සටහන් කිරීමෙන් පසු ව ඒවා ලෙජර් ගිණුම්වලට පිටපත් කළ යුතු ය.
08. මූලාශ්‍ර ලේඛන පිළිගත හැකි ලියවිල්ලක් වීමට එය වගකිව යුතු නිලධාරියෙකු විසින් අනුමත කළ යුතු ය.

ක්‍රියාකාරකම 02

මූලාශ්‍ර ලේඛනයක පොදුවේ ඇතුළත් කරනු ලබන කරුණු 6ක් සඳහන් කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 03

පහත දැක්වෙන එක් එක් මූලික පොතෙහි සටහන් කරනු ලබන ගනුදෙනු ලියා දක්වන්න.

මූලික පොත	ගනුදෙනුවලට නිදසුන්
සුළු මුදල් පොත	
පොදු ජ'නලය	
විකුණුම් ජ'නලය	
බැංකු ගිණුම	
මුදල් පොත	
ගැනුම් ජ'නලය	

ක්‍රියාකාරකම 04

පහත වගුවේ A තීරුවේ මූලික සටහන් පොත් දැක්වෙන අතර ඒවායේ ගනුදෙනු සටහන් කිරීමට උපයෝගී කරගන්නා මූලාශ්‍ර ලේඛන B තීරුවෙහි දැක්වේ. A හා B තීරු නිවැරදි ව ගළපන්න.

මූලික සටහන් පොත A	මූලාශ්‍ර ලේඛන B
මුදල් පොත	ගැනුම් ඉන්වොයිසිය
බැංකු ගිණුම	ජ'නල් වවුචරය
සුළු මුදල් පොත	හරපත
ගැනුම් ජ'නලය	විකුණුම් ඉන්වොයිසිය
විකුණුම් ජ'නලය	ලදුපත්
පොදු ජ'නලය	සුළු මුදල් ගෙවීම් වවුචර
	බැරපත
	තැන්පත් කිරීමේ කුවිතාන්සි